

Colofon

Afzendgegevens	Directie Beleid & Bestuursondersteuning Beleid
	Turfmarkt 147 2511 DP Den Haag Postbus 30132 2500 GC Den Haag www.dji.nl
Contactpersoon	mw. G.E.M. Eijkenboom mw. M. Hordijk T (+31) 088 0725 000
Projectnaam	Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd
Ons kenmerk	2097627
Bijlage(n)	Visie van de LSV door de advieswerkgroep
Auteurs	Martine den Brinker Marjolijn Hordijk Inge Eijkenboom

1 Inhoud

	Colofon	2
2	Inleiding	5
3	Aanpak	7
4	Duurzame toekomst	8
4.1	Verbetermaatregelen JJI	8
4.2	Maatschappelijke ontwikkelingen	8
4.3	Toekomstbestendig en flexibel	9
5	De Landelijk Specialistische Voorziening	9
5.1	Ambitie	9
5.2	Doelgroep	9
6	Uitkomsten uit advieswerkgroep en vervolgoopdrachten	10
6.1	Uitwerking differentiatie beveiliging en begeleiding	10
	Beveiliging en begeleiding	10
	Leefklimaat: verblijf, begeleiding en behandeling	11
	Basisafdeling	13
	Reguliere afdelingen en specialistische afdelingen	13
	Behandeling	15
	Resocialisatie	15
6.2	Netwerkspraken, ketensamenwerking en continuïteit	16
6.3	Dagprogramma	17
	Programma op maat	17
6.4	Benodigde expertise	18
6.5	Innovatie	19
	Technologie	19
	Vernieuwing	19
6.6	Gebouwelijke eisen en kosten	19
6.7	De visie van de jeugdigen	20
7	Samenvatting	21
	Bijlage 1 Samenstelling werkgroep	23
	Bijlage 2 Vervolgonderzoeken en – opdrachten	25
	Bijlage 3 Infographic advies LSV	266

2 Inleiding

Voor u ligt het eindrapport van de Landelijke Specialistische Voorziening (LSV). Dit rapport is samengesteld uit het Adviesrapport LSV (juni 2017) en elementen uit de vervolgonderzoeken die zijn uitgezet om de openstaande vragen voortkomend uit de werkgroep te beantwoorden. Van oktober 2016 tot en met juni 2017 heeft de werkgroep een intensief traject gevolgd met maandelijkse bijeenkomsten en tussentijds opgeleverde adviezen. Vervolgens zijn een aantal vervolgonderzoeken uitgezet om nog openstaande vragen te beantwoorden en thema's uit te diepen. Wij willen onze dank uitspreken aan alle betrokkenen die zich hebben ingezet tijdens dit traject en voor het delen van hun ervaring, kennis, enthousiasme en feedback.

Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ)

In november 2015 is het rapport Verkenning Invulling Vrijheidsbeneming Justitiële Jeugd (VIV JJ) aangeboden aan de Tweede Kamer. In dit rapport worden de contouren geschetst voor een mogelijke stelselherziening van de invulling van vrijheidsbeneming van jeugdigen. De uitkomsten van VIV JJ zijn gebundeld in drie bouwstenen:

1. Een efficiënt en effectief proces van plaatsing en screening, gericht op het opstellen van een integraal plan van aanpak;
2. Lokale/regionale plaatsen, waar jeugdigen zo dicht mogelijk bij het eigen leefsysteem verblijven tijdens de periode van vrijheidsbeneming;
3. Landelijke voorziening(en) waarin jeugdigen met een specifiek profiel specialistische zorg en/of een hogere mate van (fysieke) beveiliging krijgen.

Een belangrijk uitgangspunt van VIV JJ is dat jeugdigen met een vrijheidsbenemende straf of maatregel zo veel mogelijk lokaal worden geplaatst, zodat positieve elementen in hun netwerk behouden kunnen blijven en zorglijnen (beter) kunnen doorlopen. Voor een deel van de doelgroep zal het echter nodig blijven in een hoogbeveiligde setting te worden geplaatst. In veel opzichten lijkt de LSV op de huidige JJI. Echter, de doelgroep zal qua problematiek gemiddeld zwaarder zijn dan de huidige populatie en ook zal de verblijfsduur gemiddeld langer zijn. (Contra-)Indicaties voor plaatsing in de LSV zijn 'ernst van het delict', 'onderzoeksbelang' en 'zorgproblematiek'. Daarnaast kan de LSV ruimte bieden voor specialistische expertise en voor huisvesting van de 'landelijke bestemmingen'¹ uit de huidige Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's). Tevens zal de landelijk specialistische voorziening kunnen dienen als een terugplaatsings- of time-out mogelijkheid voor de lokale plaatsingen/kleinschalige voorzieningen. Van belang is af te wegen welke (zorg)behoefte en beveiligingsnoodzaak de verschillende groepen in de LSV hebben en hoe iedere jeugdige een passende plek kan krijgen. Hierbij hoort een sluitend behandel- en zorgaanbod, een passend dagprogramma, betrokkenheid van netwerk en ketenpartners en noodzakelijke randvoorwaarden om dit totaal te kunnen realiseren.

Doelstelling jeugdstrafrecht

Het jeugdstrafrecht is wettelijk vastgelegd in Boek I, Titel VIII A van het Wetboek van Strafrecht. Strafvordering betreffende minderjarigen is wettelijk vastgelegd in Boek IV, titel II van het Wetboek van Strafvordering. Het jeugdstrafrecht kent een punitief karakter als strafrechtelijke reactie op een delict en het heeft een opvoedkundige doelstelling. Het is pedagogisch van aard en gericht op het bereiken van een positieve ontwikkeling in de toekomst door middel van hulpverlening. Wanneer een jeugdige in aanraking komt met politie en justitie, en het

¹ Eindrapportage VIV JJ, Significant, pagina 36

jeugdstrafrecht wordt toegepast, dan staat de strafrechtelijke interventie in dienst van de opvoeding en behandeling van de jeugdige ten behoeve van de terugkeer in de maatschappij. Het pedagogisch karakter van het jeugdstrafrecht is juridisch verankerd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK).²

Opdracht

In 2016 heeft de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie³ aan de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) de opdracht gegeven de derde bouwsteen uit het eindrapport VIV JJ verder uit te werken. Ten behoeve van deze opdracht heeft DJI een advieswerkgroep samengesteld. De advieswerkgroep heeft in juni 2017 een inhoudelijk advies en een visie opgeleverd waarmee in kaart is gebracht hoe een toekomstige LSV er uit kan komen te zien, zowel wat inrichting als werkwijze betreft. Hierin zijn bovengenoemde punten, zoals doelgroep, zorg- en beveiligingsbehoefte, netwerk – en ketensamenwerking, dagprogramma, en randvoorwaarden verwerkt.

Vervolgonderzoeken- en opdrachten

Na oplevering van de resultaten uit de advieswerkgroep bleef er een aantal vragen onbeantwoord. Om deze vragen te kunnen beantwoorden zijn in afstemming met DSJ vervolgonderzoeken en –opdrachten uitgezet. In de vervolgonderzoeken en -opdrachten is een achttal thema's nader uitgewerkt en voorzien van een advies. De thema's waren:

- Behandeling
- Optimale PIJ behandeling
- Specialisaties
- Onderwijs en dagprogramma
- Huisvesting Forensische Observatieafdeling
- Jeugdigersessie
- Technologie en innovatie
- Gebouwelijke consequenties

De opgeleverde adviezen zijn besproken binnen de Divisie ForZo- JJI en verwerkt in dit eindrapport.

Leeswijzer

In het onderstaande hoofdstuk wordt de opzet en aanpak van de werkgroep LSV beschreven. De uitkomst van de opdracht van de werkgroep hangt samen met een aantal ontwikkelingen, die kort worden toegelicht in hoofdstuk 4. Daarna wordt in hoofdstuk 5 de inhoudelijk opgestelde ambitie voor de LSV toegelicht en wordt de doelgroep nader gespecificeerd. In hoofdstuk 6 staan de uitkomsten vanuit het werkgroeptraject en elementen uit de vervolgonderzoeken beschreven op thema. In de kaders onderaan de paragrafen zijn uitgangspunten en adviezen vanuit de werkgroep LSV samenvattend opgenomen.

Ten slotte volgt in hoofdstuk 7 een opsomming van alle concrete adviespunten die zijn gegeven vanuit alle bijeenkomsten en die zijn overgenomen uit de vervolgonderzoeken.

² Art. 3 en 20 IVRK

³ Tweede Kamerstukken 2016-2017, 28 741 nr. 29, 1 november 2016

3 Aanpak

In de opzet van de advieswerkgroep is een tweedeling gemaakt in de samenstelling. Er is een binnenkring en een buitenkring gevormd. De binnenkring bestond uit de vaste samenstelling van de advieswerkgroep. Leden uit de buitenkring zijn betrokken op het moment dat er themabijeenkomsten plaatsvonden waarbij hun expertise nodig was. In bijlage 1 staat een overzicht opgenomen van de deelnemers van de werkgroep. Op 10 oktober 2016 is de advieswerkgroep gestart met een eerste bijeenkomst en in juni 2017 is een afsluitende bijeenkomst georganiseerd. In totaal zijn er tien bijeenkomsten geweest.

De werkgroep LSV heeft de volgende deelvragen en opdrachten meegekregen:

1. Wat is de doelgroep en hoe groot is deze?
2. Wat is de inhoudelijke visie op zorg en beveiliging?
3. Formuleer uitgangspunten voor de LSV:
 - Gebouwelijke eisen, functiegroepen en fte;
 - Het dagprogramma: onderwijs, arbeidstoeleiding, activiteiten;
 - Betrokkenheid van ouders en het netwerk;
 - Schakel in de keten: benodigde samenwerkingsafspraken met externe partners, de aansluiting met de scanstraat en de kleinschalige voorziening/lokale plaatsen en de overgang van plaatsing binnen de LSV naar buiten, evt. via transmurale zorg.
4. Wat zijn de kosten (dagprijs) van het aanbod van de landelijke voorziening excl. de gebouwelijke kosten?
5. Doe een voorstel voor de overgang van huidige JJI naar landelijke voorziening (qua inhoud en benodigde tijd).

Punt 4 en punt 5 worden niet beantwoord in dit eindrapport. De beantwoording van punt 4 vindt plaats na vaststelling van de productspecificaties en het personeelsbestand. Punt 5 wordt in kaart gebracht na besluitvorming over de mogelijke stelselwijziging.

Daarnaast is door de opdrachtgever een aantal kaders meegegeven aan de advieswerkgroep:

- De werkgroep heeft een adviserende rol over de inhoud van de landelijke specialistische voorziening;
- De uitwerking van de landelijke specialistische voorziening in het rapport VIV JJ geldt als leidraad.
- De werkgroep adviseert niet over de mogelijke locatie(s) van de LSV. Het is wenselijk om minimaal twee voorzieningen te hebben ten behoeve van over-/correctieplaatsingen en vanwege de onwenselijkheid van het samenplaatsen van medeverdachten. De werkgroep LSV adviseert over de gewenste inhoud en werkwijze.
- De kosten voor een plaats in de landelijke voorziening mogen niet hoger uitvallen dan de huidige kostprijs per plaats per dag.
- De werkgroep houdt rekening met benodigde wijzigingen in de huidige geldende wet- en regelgeving evenals de ontwikkelingen op het gebied van de harmonisatie rechtsposities n.a.v. de Thematische Wetsevaluatie Gedwongen Zorg (ZonMw). De kaders van de huidige Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen zijn niet leidend.

Van de tien bijeenkomsten bestonden er zeven uit themasessies. Na iedere themasessie is een adviesnotitie opgesteld voor het directeurenoverleg DSJ-DForZo/JJI. Deze notities bevatten tussentijdse adviezen op de behandelde thema's.

Vervolgonderzoeken- en opdrachten

De vervolgonderzoeken- en opdrachten zijn uitgewerkt door verschillende werkgroepen en onderzoekers. De hoofdvragen waarover zij een advies hebben geformuleerd, waren:

- Werkgroep behandeling: Welke behandeling, interventies, therapieën en methodieken kunnen worden ingezet in de LSV?
- Onderzoek optimale PIJ behandeling – AWRJ: Op welke wijze kan een op maat gemaakte behandeling van jeugdigen met een PIJ-maatregel optimaal worden vormgegeven? Welke expertise is daarvoor nodig en hoe kan dit worden vormgegeven?
- Onderzoek specialisaties – NJI/WODC: Welke specialisaties zijn nodig in een LSV en hoe zouden deze specialisaties geclusterd kunnen worden?
- Werkgroep Onderwijs en dagprogramma: Wat is er nodig om een geïntegreerd programma met onderwijs, arbeidstoeleiding en behandeling optimaal in te richten qua rollen, taken, wet- en regelgeving, huisvesting en financiën in een LSV en op een lokale inkoopplek?
- Werkgroep huisvesting Forensische Observatie afdeling: Waar kan de forensische observatieafdeling het best worden geplaatst en waar moet een dergelijke afdeling aan voldoen?
- Jeugdigersessie – YIP: Wat is de feedback van jeugdigen op het LSV rapport?
- Brainstorm technologie en innovatie: Brainstorm naar mogelijke inzet van technologie en innovatieve elementen ten behoeve van behandeling en beveiliging in de LSV.

Verschillende elementen uit de opgeleverde adviezen zijn verwerkt in dit eindadvies.

4 Duurzame toekomst

4.1 Verbetermaatregelen JJI

In 2007 zijn door de gezamenlijke Inspecties en de Algemene Rekenkamer kritische rapporten uitgebracht over de Justitiële Jeugdinrichtingen⁴. Op basis daarvan zijn diverse verbetermaatregelen doorgevoerd. Zoals de HKZ certificering, invoering van de basismethodiek YOUTURN en de professionalisering van het personeel. Eind 2010 hebben de inspecties geconstateerd dat deze verbetermaatregelen succesvol zijn ingevoerd.⁵ Al deze verbetermaatregelen waren destijds een kwaliteitsimpuls voor de JJI's. De LSV kan gezien worden als een vernieuwde JJI. Daar waar de ingezette verbetermaatregelen hebben bijgedragen aan de verbetering van zorg en hulpverlening aan jeugdigen in een JJI, zullen deze meegenomen worden in de nieuw in te richten voorzieningen.

4.2 Maatschappelijke ontwikkelingen

Sinds de invoering van de verbetermaatregelen is op diverse terreinen het jeugddomein veranderd. De gemiddelde leeftijd van de JJI doelgroep is bijvoorbeeld omhoog gegaan onder andere door de invoering van het adolescentenstrafrecht (ASR) per 1 april 2014. Daardoor kunnen ook adolescenten van 18-23 jaar volgens het Jeugdstrafrecht worden berecht en in een JJI worden geplaatst. Tevens is de

⁴ *Veiligheid in justitiële jeugdinrichtingen: opdracht met risico's*, van de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie van het Onderwijs, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie voor de Sanctietoepassing (TK 2006-2007, 24 587 en 28 741, nr. 232); en "Detentie, behandeling en nazorg criminele jeugdigen", van de Algemene Rekenkamer (TK 2007-2008, 31 215, nr.3).

⁵ *Veiligheid in justitiële jeugdinrichtingen: risico's aangepakt maar kwetsbaar* van de Inspectie jeugdzorg, de Inspectie van het Onderwijs, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie voor de Sanctietoepassing, september 2010; www.inspectiejeugdzorg.nl.

jeugdhulp gedecentraliseerd per 1 januari 2015. Daarbij is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de inkoop van alle vormen van jeugdhulp met uitzondering van de justitiële jeugdhulp. Gemeenten zijn samen met zorgaanbieders aan het verkennen hoe de aansluitende zorg van 18-/18+ kan worden vormgegeven.

4.3 Toekomstbestendig en flexibel

Dit noodzaakt tot het inrichten van een LSV die toekomstbestendig is. Om toekomstbestendige voorzieningen in te richten is flexibiliteit in capaciteit noodzakelijk. De afgelopen jaren is de instroom van strafrechtelijke jeugdigen substantieel gedaald. Maatschappelijke vraagstukken zoals het samenplaatsen van civiel- en strafrechtelijke jeugdigen, de opkomst van het wereldwijde terrorisme en de ontwikkelingen op het gebied van cybercrime maken flexibiliteit in de opvang van en aanbod voor verschillende doelgroepen noodzakelijk.

5 De Landelijk Specialistische Voorziening

5.1 Ambitie

Landelijk Specialistische Voorziening

De advieswerkgroep heeft een ambitie voor de LSV opgesteld. De ambitie is gebruikt als uitgangspunt voor de verdere uitwerking van de LSV:

“De LSV wordt gepositioneerd als een hoogwaardig behandelcentrum voor forensische jeugd. De LSV is daarnaast onderdeel van een netwerk rond forensische jeugdexpertise en levert daar een bijdrage aan.

Het doel van de voorziening is het leveren van maatwerk voor iedere jeugdige. Bij binnenkomst worden jeugdigen op een basisafdeling geplaatst waar screening, diagnostiek en informatieverzameling plaatsvindt. Inbreng en betrokkenheid van de jeugdige en zijn ondersteunend netwerk zijn noodzakelijk om te komen tot een plan. De uitkomst leidt tot plaatsing op de meest passende plek. Dit kan een plek binnen de LSV zijn, maar ook buiten de LSV. In de LSV worden jeugdigen geplaatst op grofmazig gedifferentieerde woonafdelingen met een bepaalde ‘begeleidingsintensiteit’, ‘mate van zelfredzaamheid’ en ‘beveiligingsniveau’. Zij volgen een dagprogramma dat is samengesteld op basis van individuele behoeften, waarbij uitdrukkelijk aandacht is voor responsiviteit, kwetsbaarheid, motivatie, verblijfsduur en bejegening. Bij iedere jeugdige staat het op maat gemaakte dagprogramma centraal. Binnen de voorziening is doorstroom naar een andere begeleidingsintensiteit mogelijk, waardoor meer bewegingsvrijheid wordt toegekend. Dit is afhankelijk van het verloop van het traject (Risks-Needs-Responsivity model) en de ontwikkeling van de jeugdige. De LSV is een schakel in het (keten)traject. De mate van betrokkenheid van ketenpartners is bepalend voor het succes van het traject. Voor een aansluitend vervolg van het traject is het dan ook noodzakelijk dat de betreffende ketenpartners in een vroeg stadium zijn betrokken. De voorziening sluit naadloos aan op vervolgvoorzieningen, zoals de regionale en lokale plekken. Hierdoor kan het ingezette zorgtraject worden gecontinueerd.”

5.2 Doelgroep

Jeugdigen komen op de drie huidige strafrechtelijke titels binnen in een LSV:

- Voorlopige hechtenis

- Jeugddetentie
- PIJ-maatregel

Het grootste gedeelte van de jeugdigen zal voor het eerst binnenkomen op titel van een voorlopige hechtenis. Vooraf heeft in de screening bij de in verzekeringstelling al een afweging plaatsgevonden of de jeugdige deze hechtenis in een LSV of elders mag doorbrengen, zoals in een kleinschalige voorziening.

Naar verwachting zal de doelgroep in een LSV grotendeels overeenkomen met de langverblijfgroepen en de landelijke bestemmingen in de huidige JJI's. De jeugdigen worden in de LSV geplaatst vanwege delictgerelateerde redenen, onderzoeksbelang, zorgproblematiek en een hoge(re) beveiligingsnoodzaak. De jeugdigen zullen veelal een complex profiel hebben met vaak psychische en ontwikkelingsproblematiek en velen houden zich al langere tijd bezig met delinquent gedrag (Franken, et al., 2018). Daardoor verschuift de balans in de doelgroep ten opzichte van huidige indeling in de JJI's (die bestaat uit 60% kortverblijf 40% langverblijf en landelijke bestemmingen).

Na een eerste raming van de huidige bezetting op de landelijke bestemmingen en de langverblijvende jeugdigen kan grofweg gerekend worden met 200 á 300 benodigde plaatsen verdeeld over minimaal twee voorzieningen. Dat is exclusief eventuele uitvallers uit de kleinschalige voorzieningen en de keuzes om bepaalde jeugdigen na verloop van tijd elders te plaatsen. De raming is sterk afhankelijk van de mate waarin de kleinschalige voorzieningen en lokale plekken worden gerealiseerd.

6 Uitkomsten uit advieswerkgroep en vervolgoopdrachten

6.1 Uitwerking differentiatie beveiliging en begeleiding

De LSV is specialist in beveiliging, begeleiding en behandeling van jeugdigen.

Beveiliging en begeleiding

De beveiliging en begeleiding in de LSV wordt als volgt ingericht:

Er is sprake van twee beveiligingsniveaus: a. een hoog beveiligd niveau en b. een laag beveiligd niveau. Er is sprake van drie begeleidingsintensiteiten: hoog (+), midden (~) en laag (-).

- Niveau 1 (hoog): er is sprake van een gesloten setting met hoge materiële en immateriële beveiligingsmaatregelen. Hierbinnen is het mogelijk om te differentiëren in begeleidingsintensiteit. Met behulp van polsbanden of pasjes, die geïndividualiseerde toegangsniveaus hebben, wordt de mate van bewegingsvrijheid en de begeleidingsintensiteit bepaald. Hiervoor moet worden bepaald hoe de verschillende looplijnen ingericht kunnen worden.
- Niveau 2 (laag): Er is sprake van een laag beveiligde setting ten behoeve van resocialisatie. In deze setting worden primair jeugdigen geplaatst die binnen een redelijke termijn de LSV zullen verlaten. Dit niveau kan ingezet worden als transforensische uitstroomunit van de LSV.

In de LSV is een dienstencentrum gepositioneerd dat bereikbaar is voor alle jeugdigen. In een dienstencentrum zijn onderwijs, arbeidszalen, een re-integratiecentrum en overige multifunctionele ruimtes gesitueerd.

Het wordt van belang geacht om beide beveiligingsniveaus in te richten in de LSV. Niet alle jeugdigen zullen in de laatste fase van hun straf of maatregel gebruik maken van niveau 2, omdat zij doorgeplaatst kunnen worden naar een (lokale) vervolgplek. Echter, voor sommige jeugdigen is de overgang van een hoogbeveiligde voorziening naar een laagbeveiligde (lokale) vervolgplek te groot, waardoor het risico groot is dat de jeugdige terug zal vallen in oude patronen. Denk hierbij aan jeugdigen die b.v. een langerdurende PIJ-maatregel hebben ondergaan, weinig zelfredzaam zijn als het gevolg van een psychische of verstandelijke beperking en na opname in de LSV blijvende begeleiding behoeven. Bij voorkeur wordt niveau 2 gehuisvest in een gescheiden laagbeveiligde uitstroomunit als onderdeel van de LSV en op het terrein van de LSV, maar buiten de hoogbeveiligde ring.

Om inhoudelijke redenen ligt de voorkeur bij het inrichten van de LSV met twee beveiligingsniveaus. Perspectief voor de jeugdigen is belangrijk en voor een bepaalde categorie is dit een belangrijke tussenstap naar de vrijheid in de samenleving. In een veilige gecontroleerde setting, omgeven door mensen die de jeugdigen goed kennen, kan worden geoefend met het omgaan met meer vrijheid buiten de hoogbeveiligde setting van niveau 1. Het is dus een belangrijke stap in het perspectief van de jeugdige naar buiten toe. Daarnaast is een uitstroomunit buiten de beveiligde ring, als onderdeel van de LSV, van belang voor het netwerk en de ketenpartners van buiten. De fysieke ervaring is voor het ondersteunende netwerk van de jeugdige duidelijk anders dan wanneer de jeugdige zich buiten het hoogbeveiligde gedeelte bevindt.

Keuze in gebouwelijke inrichting

Binnen het normaal beveiligde gebouw wordt jeugdigen door middel van een pasje/polsband meer of minder bewegingsvrijheid toegekend. Daarnaast wordt geadviseerd een uitstroomunit buiten de normaal beveiligde ring, maar op het terrein van de LSV te plaatsen ten behoeve van de voorbereiding op resocialisatie en continuïteit van zorg, die voor een deel van de jeugdigen essentieel is.

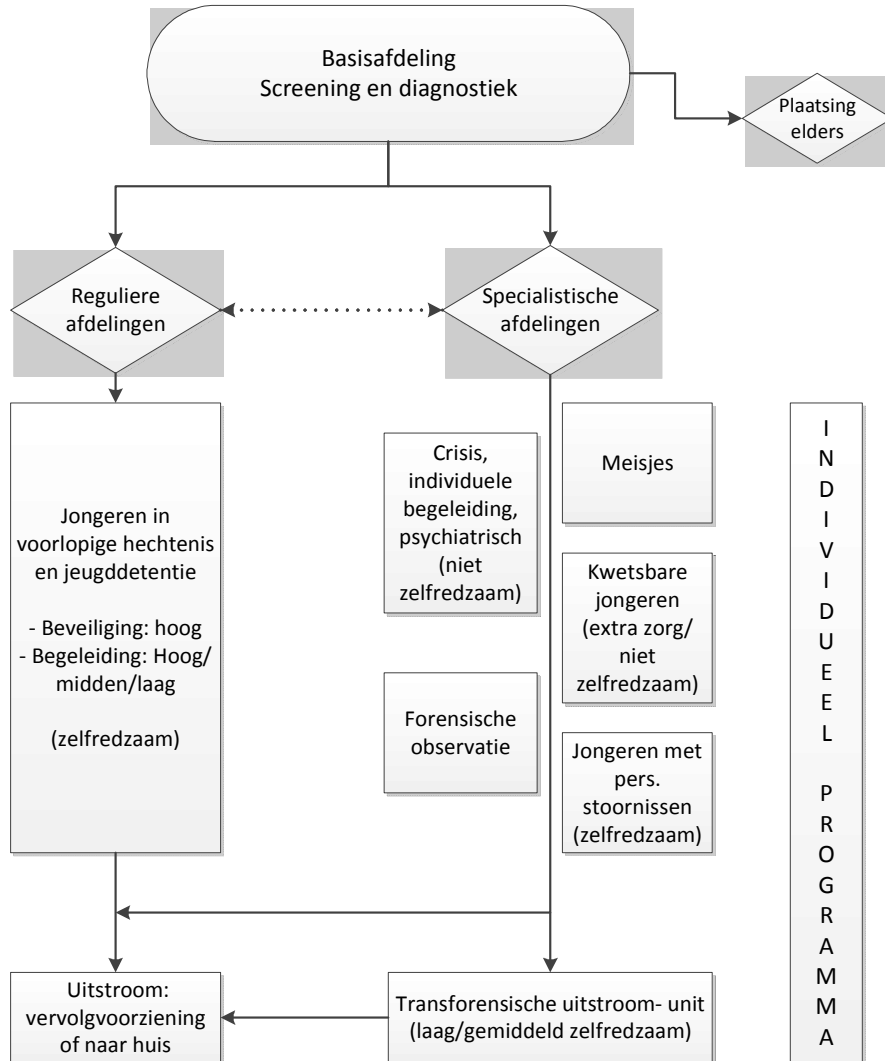
Leefklimaat: verblijf, begeleiding en behandeling

De LSV biedt een gedifferentieerd leefklimaat per woonafdeling. Het leefklimaat wordt gebaseerd op de combinatie van begeleidingsintensiteit, mate van zelfredzaamheid en beveiligingsnoodzaak.

Een van de doelen is het leveren van maatwerk per jeugdige. Dat betekent dat er per individu een andere aanpak is op proces en dat er een inhoudelijk programmatisch aanbod moet zijn dat kan verschillen per jeugdige op de afdeling. Dit betreft onder andere het behandelaanbod, maar kan ook uit onderwijs, arbeidstoeleiding of trainingen bestaan. Het programmatisch aanbod is daarom niet automatisch gekoppeld aan de woonafdeling, maar wordt individueel bepaald. De jeugdige zal de onderdelen van zijn dagprogramma daardoor in verschillende groepsaansluitingen en soms individueel doorbrengen.

Met behulp van de adviezen uit de advieswerkgroep, de vervolgonderzoeken en de raadpleging van experts uit de forensische zorg is een indeling voor woonafdelingen in de LSV gemaakt. De indeling beoogt zowel flexibiliteit als begeleiding op maat te bieden, zie afbeelding 1.

Afbeelding 1

Differentiatie

In de LSV willen we werken met een gedifferentieerd aanbod en combinaties van begeleidingsintensiteiten en beveiligingsniveaus. Door los van de woonafdeling een individueel aanbod in behandeling aan te bieden, wordt de LSV zo breed en flexibel mogelijk ingericht. Dit vraagt echter wel om een hoge mate van professionaliteit en flexibiliteit van medewerkers.

Flexibiliteit in capaciteit

Enerzijds willen we flexibel zijn in het opvangen van (nieuwe) doelgroepen, anderzijds willen we specialistische behandeling bieden in de LSV. Doordat is gekozen voor een grove differentiatie per woonafdeling en omdat de LSV een programmatisch aanbod op maat aanbiedt, wordt flexibiliteit mogelijk gemaakt.

Basisafdeling

Iedere jeugdige komt binnen op een hoogbeveiligde basisafdeling. Op deze basisafdeling vindt screening, informatieverzameling en diagnostiek plaats. Op basis daarvan wordt bepaald naar welke plek de jeugdige doorstroomt. De achtergrond is gelegen in het feit dat het nodig is een jeugdige eerst te kunnen observeren en motiveren alvorens zorg op maat geleverd kan worden. De screening en diagnostiek op de basisafdeling sluit daarnaast ook aan bij de termijnen van de raadkamer voor de behandeling van de strafzaak. Er is dus een tweeledig doel: enerzijds screenen en voorbereiding op het inhoudelijk vervolgtraject en plaatsing van de jeugdige, anderzijds input leveren voor het advies ten behoeve van de strafzaak. Dit kan leiden tot plaatsing op een vervolgafdeling binnen de LSV, een plek binnen een KV, een plaatsing elders of een schorsing. Medewerkers op deze afdeling zijn gespecialiseerd in het observeren, screenen en diagnosticeren van jeugdigen. Ook in het onderzoeksrapport naar specialisaties (Franken, 2018) wordt een basisafdeling aanbevolen op basis van hoge kwaliteit van de screening en diagnostiek, zodat daarna gericht op behandeling kan worden ingezet.

Gezien het belang van herhalende diagnostiek en risicotaxatie om een voortgang in ontwikkeling in kaart te brengen binnen de forensische behandeling, adviseert ook Hillege (2018) een gespecialiseerde diagnostische afdeling op te zetten. Op die afdeling houdt men zich bezig met testdiagnostiek, risicotaxatie en besprekingen rond diagnostiek en risicomangement. Hierbij dient voldoende expertise te zijn op het gebied van neuropsychologische ontwikkeling en diagnostiek.

Reguliere afdelingen en specialistische afdelingen

Als jeugdigen na de basisafdeling in de LSV blijven, worden zij geplaatst op een reguliere woonafdeling of op een specialistische woonafdeling. De keuze is afhankelijk van kenmerken (geslacht), eigenschappen (zelfredzaamheid) en problematiek (stoornissen en beperkingen). Door te kiezen voor een grove differentiatie per afdeling, zoals ook is geadviseerd door Hillege (2018), is het mogelijk flexibel te blijven en toch specifieke begeleiding te bieden, passend bij de jeugdigen.

De indeling is gebaseerd op de werkwijze in de forensische zorg met inachtneming van de huidige landelijke bestemmingen in de JJI's en de adviezen uit de advieswerkgroep. Differentiatie in afdelingen is nodig, omdat sommige jeugdigen specifieke begeleiding nodig hebben of omdat zij daar ter bescherming van zichzelf of anderen worden geplaatst. Maatwerk wordt geleverd binnen het individuele dagprogramma en door toepassing van een bepaalde begeleidingsintensiteit. (Zie tabel 1 voor de indeling.)

De voorgenomen indeling luidt als volgt:

- Basisafdeling voor screening & diagnostiek;
- Reguliere afdelingen: voorlopige hechtenis en jeugdetentie (zelfredzaam)
- Specialistische afdelingen:
 - Forensische observatie afdeling: t.b.v. klinische observatie en Pro Justitia rapportage en onderzoek i.h.k.v. PIJ verlengingsadviezen. De afdeling krijgt conform advies van de werkgroep plaats binnen de LSV;
 - Meisjes (niet/wel zelfredzaam)
 - Kwetsbare/extra zorg afdeling (niet zelfredzaam): op deze afdeling worden kwetsbare jeugdigen geplaatst die veelal niet zelfredzaamheid zijn. Hieronder wordt verstaan jeugdigen met LVB, psychiatrische problematiek en ernstige seksuele problematiek;

- Crisis, individueel traject (niet zelfredzaam): op deze afdeling worden jeugdigen geplaatst met zowel acute psychiatrische problematiek als externaliserende problematiek;
- Jeugdigen met persoonlijkheidsstoornissen (zelfredzaam): hier worden jeugdigen geplaatst met ernstige persoonlijkheidsstoornissen, die veelal groepsongeschikt zijn.
- Transforensische uitstroomunit (niveau 2)

Als het volume (aantal jeugdigen) het toelaat, kan nog verder worden gedifferentieerd op afdelingsniveau.

Samenplaatsen van kort- en langverblijf

In de huidige JJI's wordt onderscheid gemaakt tussen kortverblijf- en langverblijfafdelingen. In de LSV vervalt dit onderscheid. De afdelingen in de LSV worden ingedeeld op basis van beveiligingsniveau, begeleidingsintensiteit en zelfredzaamheid. De zorgbehoefte prevaleert boven de straf of maatregel en de verblijfsduur. Ook hier geldt dat als het volume het toelaat, er nog verder kan worden gedifferentieerd tussen kort- en langverblijvers.

*Tabel 1. Overzicht woonafdelingen**

Beveiliging	Begeleidings-intensiteit	Zelfredzaamheid	Indeling woonafdelingen/specialisaties	i.r.t. huidige Landelijke bestemmingen JJI's
Hoog +	Hoog +	n.v.t.	Basisafdeling (Screening en Diagnostiek)	Nieuw
Hoog +	Hoog/midden /laag +/~/-	Hoog/laag +/-	Meisjes	Meisjes
Hoog +	Hoog/midden +/~	Laag -	Kwetsbare jeugdigen (ernstige seksuele problematiek, Licht Verstandelijk Beperkt, psychiatrisch)	ESP, LVB, LVB- VIC
Hoog +	Hoog/midden +/~	Hoog +	Persoonlijkheidsstoornissen Antisociaal, gebrekkige empathie en geweten, agressie	ITA
Hoog +	Hoog +	Laag -	Crisis, individuele begeleiding, psychiatrisch, externaliserende problematiek	FOBA, VIC
Hoog +	Hoog +	n.v.t.	Forensische observatie	Forca
Hoog +	Hoog/ midden/laag +/~/-	Hoog +	Voorlopig gehechten/ Jeugd detentie	Kort- en langverblijf
Laag -	Hoog/midden +/~	Laag/midden ** -/~	Transforensische uitstroom- unit	Nieuw

* Welke woonafdelingen op 1 locatie worden geconcentreerd en welke afdelingen in meerdere locaties worden ondergebracht, wordt in een later stadium bepaald.

** Relatief laag; zelfredzaamheid is hoger dan binnen de normaal beveiligde ring, maar nog te laag om in aanmerking te komen voor een vervolgplek in een Kleinschalige Voorziening of lokale plek.

Behandeling

De LSV biedt behandeling op maat. De intensiteit is afhankelijk van het aantal behandelcontacten en interventies en kan daarom per individu verschillen. Niet alle in de instelling verblijvende jeugdigen hebben behandeling nodig, voornamelijk op de basisafdeling wordt deze inschatting zo zorgvuldig mogelijk gemaakt. Het uitgangspunt is dat voor iedere jeugdige de noodzakelijke behandeling wordt gestart.

Ook binnen één afdeling zullen niet alle jeugdigen dezelfde vorm en intensiteit van behandeling krijgen. De geboden behandeling is maatwerk en kan zowel individueel als groepsgewijs worden aangeboden. Om te bepalen wat de optimale behandeling is gerelateerd aan de problematiek, zijn twee aanvullende onderzoeken uitgevoerd. De ene richtte zich op de optimale behandeling van jeugdigen met een PIJ-maatregel en de andere richtte zich op de behandeling in de LSV.

Advies werkgroep Behandeling

Op het gebied van behandeling adviseert de werkgroep om YOUTURN te gebruiken als basismethodiek en daarbinnen maatwerk mogelijk te maken in termijnen, fasering en ontwikkelprofielen. De methodiek dient passend gemaakt te worden voor de oudere doelgroep. Ook dienen de cognitieve gedragstherapeutische principes aangevuld te worden met elementen uit het schemagerichte werken. Dit vergt een doorontwikkeling van de methodiek in haar huidige vorm.

De behandeling wordt aangeboden binnen zorgpaden waarbij het mogelijk is om zowel te putten uit intern als extern behandel aanbod. Intern wordt behandeling geboden op veelvoorkomende problematiek, zoals traumatherapie, cognitieve gedragstherapie, verslavingsbehandeling, systeemtherapie en behandeling van zedenproblematiek. Behandelaanbod voor weinig voorkomende problematiek wordt extern ingekocht, waarbij wordt samengewerkt met (jeugd-)GGZ in de regio.

Advies optimale PIJ-behandeling

In het rapport naar de toekomstige uitvoering van de PIJ maatregel wordt onder andere geadviseerd om het palet aan interventies en trainingen uit te breiden, zodat meer aandacht wordt besteed aan bijvoorbeeld lichaamsgericht werken, herstelbemiddeling en bevordering van de persoonlijkheidsontwikkeling. Ook dienen er voldoende verlofmogelijkheden te zijn om te kunnen oefenen buiten de geslotenheid van de LSV en wordt een lager beveiligde setting aangeraden om ook hier te kunnen oefenen met meer mogelijkheden en minder kaders. (Hillege, 2018)

Resocialisatie

Anders dan voorheen vormt een individueel perspectief het uitgangspunt. Dit betekent ook dat de LSV moet voorzien in een individueel aanbod gericht op resocialisatie; het perspectief moet gericht zijn op buiten. Een uitstroomunit buiten de hoogbeveiligde zone, zou nodig zijn om een dergelijk aanbod te kunnen organiseren. Binnen deze setting kan gericht en gecontroleerd geoefend worden ter voorbereiding op de stap naar buiten.

Een uitstroomunit (net als in de forensische zorg) kan tijdelijk een plek bieden in een vertrouwde omgeving, met bekend personeel om te wennen aan vrijheden en lage beveiliging, totdat er een vervolgplek is. Door een dergelijke voorziening op het terrein van de LSV kunnen risico's in een semi-open situatie worden getest en kan terugval worden opgevangen. Een dergelijke tussenfase is voor een aantal jeugdigen essentieel om in hun resocialisatie te kunnen slagen. Daarnaast zullen niet alle jeugdigen kunnen doorstromen naar een voorziening die gericht is op terugkeer naar huis, maar zal een deel van de langverblijvende jeugdigen naar een vervolgzorgvoorziening moeten uitstromen (bijvoorbeeld begeleid wonen). Voor hen

is de stap van de hoge beveiliging naar een open voorziening na de straf en behandeling groot.

Hillege (2018) adviseert ook een uitstroomunit (transforensische unit genoemd) en voegt daar de inzet van een Trans-Forensisch team van diagnostici en behandelaars aan toe. Dit team dient ontwikkeld te worden vanuit de LSV, zodat de behandeling rond het risicomanagement kan worden gecontinueerd bij overplaatsing naar een andere zorgaanbieder. Een jeugdige woont dan niet meer binnen de LSV en krijgt eventueel zorg van een andere organisatie, met ondersteuning van dit team. Dit maakt het wellicht ook makkelijker om een jeugdige doorgeplaatst te krijgen en de jeugdige blijft vertrouwde gezichten zien. De LSV is immers casusspecialist en zo blijft er continuïteit van zorg. (Hillege, 2018)

6.2 Netwerkafspraken, ketensamenwerking en continuïteit

De LSV wordt gezien als een schakel in de keten, waardoor het verblijf in de LSV onderdeel is van een langer lopend traject. Waar mogelijk wordt ingezet op het continueren van al bestaande zorg bij instroom. Daarom is het ook zo belangrijk dat de verschillende betrokken partners nauw met elkaar samenwerken. Tijdens het verblijf wordt het traject opgestart, voortgezet of geïntensiveerd en wordt samen met belangrijke netwerk- en ketenpartners gewerkt aan een passend aanbod waarbij die continuïteit van zorg, óók na verblijf in de LSV, wordt gewaarborgd.

De jeugdige en zijn netwerk hebben een belangrijke stem in de invulling van het traject. Waar jeugdigen nu vaak stilstand en een wij-zij cultuur ervaren (YIP, 2018), wordt in de LSV de jeugdige in stelling gebracht om zelf inbreng te hebben op zijn perspectief, ontwikkeling en vooruitgang.

De regie op het traject is in handen van de partner die de jeugdige op dat moment het beste kan begeleiden. De samenstelling van de betrokken ketenpartners en het netwerk kan naarmate het traject vordert, aangepast of uitgebreid worden. Er kan gewerkt worden met het concept van een 'netwerkboom': een boom die je moet snoeien om te kunnen groeien en bloeien. Dit houdt in dat alle partijen betrokken worden, waarbij zij periodiek actief of passief zijn aangesloten op het traject van de jeugdige. De betrokkenheid kan dus wisselen gedurende het traject en is afhankelijk van de ontwikkelingen en stadia van het traject.

De betrokkenheid van het netwerk is geen vanzelfsprekendheid. Daarom wordt geïnvesteerd in een positief netwerk voor iedere jeugdige, en waar gewenst wordt dit ingevuld door de inzet van buddy's en mentoren.

De afstand tot de LSV kan een knelpunt vormen voor de betrokkenheid van het netwerk en de continuïteit van zorg. Technologische toepassingen - zoals Facetime, Skype en een digitale omgeving - worden ingezet om de betrokkenheid te bevorderen en contact te faciliteren. Ook is een logeerkamer of pendelbus geopperd om de betrokkenheid van het netwerk te stimuleren en faciliteren.

Kleine gemeenten van uitstroom zouden ondersteund moeten worden in de werkzaamheden voor de LSV en de overdracht van jeugdigen van en naar de voorziening.⁶ Om dit te faciliteren wordt een functionaris aangesteld om de contacten met de gemeenten te onderhouden. Ook wordt de grotere gemeenten verzocht als adviespunt voor de kleinere gemeenten op te treden.

Ten behoeve van de continuïteit van zorg en de nazorg vindt de werkgroep het belangrijk dat er vanuit de LSV geïnvesteerd wordt in de nazorg. Dat kan

⁶ Dit kan een ambulante aanbod zijn vanuit de LSV.

bijvoorbeeld door budget vrij te maken per jeugdige die uitstroomt, zodat de overgang beter kan verlopen. Dit is gelijk aan bijvoorbeeld het Forensisch Psychiatrisch Toezicht zoals dit wordt toegepast binnen de TBS. Mogelijk kan voor de uitstroom van strafrechtelijke jeugdigen gebruik worden gemaakt van het Forensische Plaatsingsloket dat het forensisch veld kent. Ook het Trans Forensische team kan uitkomst bieden in het leveren van continuïteit van zorg.

Afstand

Uitgaande van 2 of 3 landelijke voorzieningen, is de afstand tot deze voorziening voor velen groot. Dit maakt het onderhouden en opbouwen van contacten met het netwerk en samenwerkingspartners tot een uitdaging. Technologische mogelijkheden bieden een oplossing voor de grote afstand tussen LSV en het netwerk. Tevens dienen face-to-face contact en het organiseren van zittingen op locatie gefaciliteerd te worden. Hiervoor zijn multifunctionele ruimtes noodzakelijk in een LSV.

Aansluiting vervolgplek

Continuïteit van zorg is een belangrijk uitgangspunt in de LSV. Dit betekent dat tijdens het verblijf in de LSV al gestart wordt met het creëren van uitstroommogelijkheden. Vervolgplekken dienen naadloos aan te sluiten op het verblijf in de LSV. Om hiervoor zorg te dragen dienen zo vroeg mogelijk voorbereidingen voor uitstroom getroffen te worden. Het is nodig dit ook wettelijk te borgen.

6.3 Dagprogramma

Programma op maat

De LSV streeft naar het aanbieden van een doorlopend en integraal dagprogramma, 48 weken per jaar en 12 uren per dag (van 8:00 tot 20:00 uur). Passend bij de ouder wordende doelgroep wordt zowel een intern als extern aanbod gecreëerd. Op basis van de eigen inbreng van de jeugdige en afhankelijk van de begeleidingsintensiteit, de kenmerken en de talenten van de jeugdige wordt een passend dagprogramma gevolgd. Dit programma bestaat uit onderdelen, zoals onderwijs/arbeid(toeleiding), geestelijke verzorging, sport en spel, therapie, interventies en bezoek. Het concept van School2care zou toegepast kunnen worden op de voorziening. Met integrale teams samenwerken aan één doel. Het onderwijs en met name het uitstroomprofiel van de jeugdige zou centraal moeten staan. De school binnen de LSV laat zoveel mogelijk de jeugdige op de school van herkomst ingeschreven staan en zorgt voor een warme overdracht bij uitstroom.

Voor de oudere doelgroep wordt aansluiting gezocht bij ROC's en werkgevers(branches) voor arbeid/stageplaatsen. Er wordt gebruik gemaakt van de buurt en het netwerk rondom de LSV om dit te realiseren. Dit aanbod wordt naar binnen gehaald en geïntegreerd in het dagprogramma. Door het landelijk karakter van de LSV, is het van belang om niet alleen het regionale netwerk te activeren. In het kader van re-integratie en terugkeer in de maatschappij zal extern aanbod en de gang naar buiten op termijn tot de mogelijkheden (kunnen) behoren.

De werkgroep die zich heeft gericht op onderwijs en dagprogramma adviseert om zowel aanbodgericht onderwijs als vraaggericht onderwijs te bieden in de LSV.

Hierbij wordt aangesloten bij de vraag vanuit de arbeidsmarkt, zodat jeugdigen perspectief hebben op werk. Het dagprogramma dient te worden aangeboden vanaf een gecentreerde plek in het gebouw en er wordt aangeraden om op de verschillende LSV locaties hetzelfde (internet)beleid te voeren.

6.4 Benodigde expertise

Het personeel in de LSV bestaat uit verschillende medewerkers, zoals docenten, arbeidsmedewerkers, groepsleiders, praktijkbegeleiders, functionarissen ketensamenwerking en re-integratie, behandelaren en beheerders informatievoorziening. Het is belangrijk dat zij voldoen aan een bepaald profiel met bijbehorende competenties. Medewerkers in de LSV kunnen coachen, samenwerken, geven vertrouwen en zijn transparant in hun gedrag en werkzaamheden. Daarnaast zijn zij nieuwsgierig, oprecht geïnteresseerd en hebben zij een professionele grondhouding. Ten slotte zijn zij flexibel en in staat tot zelfreflectie, en worden zij hierin ondersteund met deskundigheidsbevordering, intervisie en supervisie. De advieswerkgroep is van mening dat personeel breed inzetbaar zou moeten zijn en meerdere stijlen van bejegening moet kunnen toepassen (incl. de noodzaak tot roulatie onder personeel bij de specialisaties). Sommige problematiek vergt een grote mate van specialistische kennis en vaardigheden. Dit zou verder doorontwikkeld kunnen worden en de kennis moet beter benut, geëxpliciteerd en verspreid worden.

Het personeelsbestand zal onder andere bestaan uit:

- Beveiligers;
- Groepsleiders/jeugd- en gezinsprofessionals/sociotherapeuten;
- Functionarissen ketensamenwerking;
- Transforensische teams
- Onderwijzers en arbeidsmedewerkers;
- Behandelcoördinatoren/gedragwetenschappers;
- Medisch professionals (o.a. psychiater, verpleegkundigen, arts);
- Leidinggevenden;
- Ondersteunende diensten.

Norm van verantwoorde hulp en verantwoorde werktoedeling

Indien de LSV, net als de huidige JJI's, onder de norm van de verantwoorde hulp en verantwoorde werktoedeling valt, betekent dit dat de (jeugd)hulp in de LSV wordt geboden door voornamelijk geregistreerde professionals (in SKJ en BIG-register). Afhankelijk van cliëntgerelateerde en professionalgerelateerde factoren wordt het werk in de LSV verantwoord toegedeeld. Afhankelijk van het besluit over de stelselwijziging wordt geadviseerd een uitwerking van de functieprofielen en eisen te maken.

De LSV gaat een zware doelgroep huisvesten waarvan het merendeel in eerste instantie een hoge mate van behandeling en beveiliging nodig zal hebben. Daarnaast wordt gewerkt met individuele programma's en specialisaties. Dit vraagt om personeel dat professioneel, deskundig en voldoende toegerust is om met deze verschillende doelgroepen te werken. De opdracht aan het personeel zal dus per afdeling anders zijn. Er wordt geadviseerd om deze diverse eisen aan personeel behorende bij de opdracht uit te werken als de productspecificaties in de LSV zijn vastgesteld.

6.5 Innovatie

Technologie

In de LSV wordt gebruik gemaakt van nieuwe technologie om de jeugdigen te ondersteunen, om het netwerk te betrekken en om de beveiliging in te zetten. Voorbeelden van technologische toepassingen zijn:

- Beveiliging op maat door middel van elektronisch toezicht: het gebruik maken van pasjes of polsbandjes als manier om met meer vrijheden zelfstandig door het gebouw te bewegen.
- Het gebruik van Magister, een softwarepakket dat nu door het onderwijs gebruikt wordt. Daarbij hebben ouders bijvoorbeeld online een inlogaccount waarbij ze de voortgang van de leerling kunnen volgen. En de leerlingen kunnen in een elektronische leeromgeving oefenen. Een dergelijk systeem zou ook in de LSV waardevol kunnen zijn. Daarmee kunnen met een webbased en online systeem de ouders en ketenpartners en de jeugdige zelf worden betrokken bij de voortgang van de jeugdige.
- Electronic-health (EHealth) training: bijvoorbeeld inzet van polsbandjes om lichaams- en hersenfuncties te meten;
- Communicatie met het professionele en persoonlijke netwerk, via videoverbindingen zoals Skype. Wijze waarop technisch gezien het netwerk naar binnen gehaald kan worden.
- Re-integratiecentrum waar de jeugdige met behulp van een beveiligde internetbeveiliging zelf zijn zaken kan regelen, zoals inschrijving woonruimte, zoeken naar werk of stage of DIGID aanvragen.
- Gamification als hulpmiddel in de behandeling.

Vernieuwing

De belangrijkste vernieuwingen in de LSV hebben onder andere betrekking op een intern gedifferentieerd vrijhedenbeleid; grove differentiatie in woonafdelingen waardoor flexibiliteit wordt geboden; inzet van technologie ter ondersteuning van begeleiding, zelfredzaamheid, ketensamenwerking en netwerkbetrokkenheid; nadruk op continuïteit van zorg; programma-aanbod op maat als nadrukkelijk uitgangspunt en de regievoering die afhankelijk is van de fase in het traject.

6.6 Gebouwelijke eisen en kosten

Op dit moment kan nog geen uitspraak worden gedaan over de kosten van de LSV. Dit hangt nauw samen met de productspecificaties, het gebouw en de inzet van personeel.

Gebouwelijke criteria: eisen en wensen

Om te kunnen bepalen welke gebouwen in aanmerking komen voor het huisvesten van de LSV is een aantal eisen en wensen opgesteld. De eisen bestaan uit:

- Ligging daar waar de vraag/behoefte groot is;

- Ten minste twee voorzieningen;
- Groepsgrootte op de reguliere woonafdelingen van 8-10 jeugdigen;
- Het gebouw voldoet aan het Programma van Eisen van de JJI (LSV);
- Beschikbaarheid van hoogopgeleid personeel;
- Verhouding van verbouwingkosten, onderhoud & beheer en afstootkosten;
- Ten minste één gebouw wordt een Rijksinrichting.

De wensen bestaan uit:

- Aanwezigheid van jeugdhulp en veiligheidsnetwerk in de regio
- Rekening houden met bestuurlijke/gemeentelijke belangen
- Mogelijkheden tot op- en afschalen van beveiligingsniveaus
- Bereikbaarheid van de voorziening (auto/OV)
- Huisvestingscriteria ter bevordering van het leef- en leerklimaat, zoals beschikbare multi-functionele ruimtes en een buitenruimte bij de woonafdeling.
- Gunstige arbeidsmarkt voor personeel (vraag-aanbod)

Door het programmatisch aanbod zullen ruimtes multifunctioneel ingericht moeten worden. Hoogstwaarschijnlijk zullen bestaande gebouwen aangepast worden om het programma te kunnen draaien in de LSV. Er wordt gestreefd naar de best mogelijke inhoud binnen de financiële- en huisvestingskaders.

De kosten worden in een later stadium berekend.

6.7 De visie van de jeugdigen

Het adviesrapport is door Young In Prison vertaald naar de belevingswereld van de jeugdigen. Aan de jeugdigen is door middel van creatieve werkvormen gevraagd feedback te geven op verschillende onderdelen van de LSV. Zij adviseren over vijf onderwerpen:

- Plaatsing en binnenkomst: Maak de binnenkomst in de LSV minder bedreigend. Geef de jeugdige tijd om te wennen, faciliteer betrokkenheid van familie en zoek een alternatief voor visitatie;
- Ideale dagprogramma: werk toe naar een gedeelde opvatting over 'wat nodig is', sluit aan bij individuele leer- en ontwikkelbehoefte, zorg dat jeugdigen weten 'waar zij staan' en 'waar zij naartoe werken' en voorkom het ervaren gevoel van stilstand. Biedt zowel groepsmomenten als individuele momenten in het dagprogramma;
- Autonomie: Praat mét de jeugdige i.p.v. over de jeugdige door hen meer te betrekken bij behandelplannen en maak jeugdigen mede-eigenaar van de diagnose en voortgang. Geef jeugdigen een digitaal profiel waar zij zelf zaken kunnen regelen en hun voortgang kunnen zien, bouw een ICT omgeving waarin zij kunnen werken aan datgene dat zij buiten nodig hebben.;
- De beste begeleiding/begeleiders: Goede begeleiders zorgen voor (wederzijds) respect, zijn duidelijk, zorgzaam en bieden structuur. Maak gebruik van de kennis van de jongens over (functioneren van) begeleiders en onderken het belang van externe begeleiders, zoals ervaringsdeskundigen en loopbaanbegeleiders;
- Beveiligingsdifferentiatie: geef jeugdigen meer bewegingsvrijheid m.b.v. zones en pasjes of zorg voor een aparte afdeling voor jeugdigen 'die al verder zijn', laat hen oefenen met meer eigen verantwoordelijkheid, en laat de binnenwereld meer op de buitenwereld lijken.

7 Samenvatting

In het voorgaande hoofdstuk is de beschrijving en onderbouwing weergegeven bij de adviezen. Onderstaand volgt een samenvatting van alle adviezen die gegeven zijn in de verschillende themasessie van de advieswerkgroep en de vervolgonderzoeken.

Opsomming van alle adviezen:

- Richt een basisafdeling in voor screening en diagnostiek;
- Bied de mogelijkheid om bewegingsvrijheid op maat in te richten in de LSV;
- Richt een uitstroomunit in (beperkt beveiligingsniveau);
- Werk met een programmatisch aanbod op maat. Maak daarbij onderscheid tussen beveiligingsniveau en begeleidingsintensiteit (woonafdeling) en het individueel dagprogramma gericht op perspectief en behandeling;
- Richt woonafdelingen in op basis van grove differentiaties;
- Zet de huidige ontwikkeling rond een geïntegreerd en doorlopend dagprogramma zorg/onderwijs/arbeidstoeleiding en doorlopende leer- en ontwikkellijnen door in de LSV;
- Maak keuzes in de noodzakelijke technologische inzet en faciliteer deze;
- Faciliteer de betrokkenheid van netwerk en ketenpartners;
- Garandeer budget voor aansluitende nazorg (soortgelijk aan Forensisch Psychiatrisch Toezicht bij een TBS) en richt Trans Forensische teams in ten behoeve van continuïteit van zorg;
- Werk voor personeel specifieke expertiseprofielen uit als duidelijk is hoe de LSV zal worden ingericht. Maak daarbij ook een borgingsplan voor de expertise van het huidige personeel in de JJI's;
- Zorg voor aansluiting op bouwstenen Screening & Diagnostiek en Kleinschalige Voorzieningen: de LSV is geen losstaande entiteit. Een integrale samenwerking is noodzakelijk voor de continuïteit van zorg en van belang voor het uitwisselen van kennis en expertise. Ook hier is de oplossing van dit vraagstuk afhankelijk van de uitkomsten van de verkenning.

Op basis van de adviezen in dit rapport zal een financiële doorrekening worden gemaakt. De haalbaarheid van de adviezen is afhankelijk van de uiteindelijke omvang van de doelgroep, de kosten alsmede van de wijze waarop uitvoering zal worden gegeven aan de andere bouwstenen van VIV JJ.

In de bijgevoegde Infographic van de LSV (bijlage 4) is te zien hoe wordt gedacht vanuit de advieswerkgroep LSV over de inrichting van een LSV. De specialisaties in de Infographic wijken af van de uiteindelijk gevormde differentiaties in woonafdelingen in het eindrapport.

Vervolg

Er wordt door DSJ voor de Minister voor Rechtsbescherming een advies geformuleerd over de mogelijke stelselwijziging die VIV JJ beoogd. Daarna zal besluitvorming over de stelselwijziging volgen.

Het traject dat de werkgroep heeft doorlopen richt zich tevens op veel huidige ontwikkelingen waar de JJI's hoe dan ook mee te maken zullen krijgen. Daarom is het op sommige punten mogelijk én aan te bevelen om vooruitlopend op een eventuele stelselwijziging een aantal zaken en innovaties al in te voeren binnen de bestaande praktijk. Hierbij aansluitend opperden de deelnemers tijdens de slotbijeenkomst van de werkgroep LSV (juni 2017) de volgende mogelijkheden:

- De inbreng van jeugdigen vergroten:
 - Samen met de jeugdigen veel meer in arrangementen gaan denken en doen.
 - Nadrukkelijker in iedere situatie jeugdigen erbij gaan betrekken. Aan hen vragen: wat wil je zelf?
- Experimenteren met het inzetten van technologie in de JJI's.
- Verkennen om vanuit de jeugdadvocatuur met een visie te komen op ketensamenwerking. En vanuit de JJI's zorgen dat er structurele contacten zijn met de advocaten.
- Netwerkpartners mobiliseren.
- Aan de slag met de pilots transforensisch jeugdzorg.
- Gemeenten beter met elkaar verbinden op dit onderwerp en het op de agenda zetten.
- (Jeugd)rechters voorlichten en discussie voeren over perspectief jeugdige versus de juridische werkelijkheid.
- Verder verkennen van de mogelijkheid om nazorgbudgetten te introduceren ten behoeve van continuïteit van zorg.

Nawoord

Met het opleveren van dit eindrapport is een uitwerking gemaakt van de derde bouwsteen van het rapport VIV JJ. De advieswerkgroep heeft een groot aandeel geleverd, alsmede de onderzoekers, professionals en experts die zich hebben ingezet om een advies op te leveren t.a.v. de vervolgonderzoeken- en opdrachten. Wij danken een ieder voor zijn of haar bijdrage.

Bijlage 1 Samenstelling werkgroep

Deelnemers binnenkring

Naam

Martine den Brinker

Rene Cardynaals
 Marieke Claes
 Eveline Everink
 Marijke van Genabeek
 Marjolijn Hordijk

Thijs de Jong
 Ben Kottenhagen *tot januari 2017*

Jiske Lems

Corinne Peeters
 Meike Scheepstra
 Carla van Vliet *vanaf februari 2017*
 Martijn Zaal

Organisatie

DJI, Directie Beleid en Bestuursondersteuning
 Stichting Jeugdzorg Sint Joseph
 Intermetzo, JJI Lelystad
 DJI, Divisie Forzo/JJI
 DJI, Rijks JJI
 DJI, Directie Beleid en Bestuursondersteuning
 Trajectum/ Hoeve Boschoord
 Aloysius, De Burcht in Teylingereind
 Ministerie V&J, Directie Sanctietoepassing en Jeugd
 DJI, Rijks JJI
 DJI, Divisie Forzo/JJI
 Teylingereind
 Altra onderwijs en jeugdhulp

Deelnemers buitenkring

Naam

Esther Balledunks
 Rob Beek

Harmke Bergenhenegouwen
 Pieterneel Boereboom
 Malu Bremen
 Yannick van den Brink
 Jolande Calkoen
 Susana Castilla Carrasco
 Cynthia Christiani
 Thea Damen
 Frits Diepenbroek
 Ben Dolmans
 Martijn van Dullemen
 Michelle van Egmond
 Inge Eijkenboom

Annemieke Gijsbers
 Corine von Grumbkov
 Eva Huls
 Anna Hulsebosch
 Ruudje Kea

Paddy Lausberg

Hendrik Jan Van der Lugt
 Jeroen Meijerink
 Isabeth Mijnaerends
 Wil Oerlemans

Organisatie

DJI, Divisie Forzo/JJI
 DJI, Directie Financiën & Bedrijfsvoering
 Samen veilig Midden-Nederland
 Gemeente Utrecht
 Leger des Heils
 Universiteit Leiden
 Zittende Magistratuur
 Horizon
 Gemeente Rotterdam
 Gemeente Rotterdam
 Eduvier onderwijsgroep Lelystad
 Stichting Jeugdzorg Sint Joseph
 Topaze
 Horizon
 DJI, Directie Beleid en Bestuursondersteuning
 Topaze
 Stichting verslavingsreclassering GGZ
 Reynaerde Advocaten
 Stichting 180
 Expertisecentrum William Schrikker Groep (WSG)
 DJI, Directie Facilitair Huisvesting en Inkoop
 FPC Oostvaarderskliniek
 NIFP
 Openbaar Ministerie
 DJI, Divisie Forzo/JJI

Coosje Peterse

Arne Popma

John Ruts

Marlies Schouten

Sophia Schwarz

Jaap van der Spek

Irma van der Veen

Corina de Volder

Janneke van Wely

Bert de Zwart

Sennef De Koning Van Eenennaam

Advocaten

VUMC/De Bascule, Universiteit Leiden

DJI, Rijks JJI

Ministerie van OCW

DJI, Divisie Forzo/JJI

Young in Prison

Stichting 180

Raad voor de Kinderbescherming

Reclassering Nederland

Stichting Jeugdzorg Sint Joseph

Deelnemers uit de JJI's

Roan van Amstel

Fabiola Arrindell

Sabine Baardman

Raymond Cambridge

Farid Hatuluwaja

Andre Koolen

Edwin Koster

Natascha van Marissing

Hein Nussy

Kees Puijk

Brenda Schroder

Paul Theeuwes

Leo Visscher

Leonie Waanders

Het Ginnekencollege Breda

Rijks JJI

Rijks JJI

Rijks JJI

Rijks JJI

Rijks JJI

Rijks JJI

Intermetzo Lelystad

Rijks JJI

Teylingereind

Rijks JJI

Rijks JJI

Intermetzo Lelystad

Intermetzo Lelystad

Meelezend leden:

Harry Dijkstra

Annemarie IJzerman

Marjolein van Zanten

Het Poortje, JJI Juvaïd

Inspectie JenV

Inspectie JenV

Bijlage 2 Vervolgonderzoeken en – opdrachten

De onderzoekers en werkgroepdeelnemers.

1. Werkgroep behandeling:
 - Deelnemers: Benita Wemekamp, Karlijn van Tol, Ben Dolmans, Rose Schmitz, Michiel Verhees, Leonieke Boendermaker, Marijke van Genabeek en Helma Blankman
2. Onderzoek optimale PIJ behandeling:

Hillege, S., et al. (2018) Adviesrapport toekomstige invulling van de PIJ maatregel. Academische Werkplaats Risicojeugd. In opdracht van Ministerie van Justitie en Veiligheid, Den Haag.

 - Auteurs: Sanne Hillege, Arthur van Rhijn, dr. Eva Mulder, mr.dr. Lieke van Domburgh, prof.dr. Arne Popma.
3. Onderzoek specialisaties:

Franken, A. (2018) Specialisaties in Landelijke Specialistische Voorzieningen: een literatuuronderzoek. Nederlands Jeugdinstituut in opdracht van het WODC.

 - Auteurs: Dr. Aart Franken, Dr. Germie van den Berg, MSc. Lisa Kerkhof, Dr. Mark Assink.
 - Begeleidingscommissie: Prof. Dr. Peter van der Laan, Dr. Julia Diehle, Dr. Annelies Jorna, Mr. Dr. Lieke van Domburg,
4. Werkgroep onderwijs en dagprogramma:
 - Deelnemers: Marlies Schouten, Esther Balledunks, Joost van Caam, Rob Beek, Marjolijn Verschuren en Inge Eijkenboom
5. Werkgroep huisvesten Forensische Observatie afdeling:
 - Deelnemers: Martine den Brinker, Arie van Vliet, Dick Kroon, Paddy Lausberg, Sophia Schwarz, Rob Beek, Suzanne Stapper, Helma Blankman, Matin Borhani, Ans Schouten en Joost Harkink
6. Jongerensessie door Young in Prison: Aanbevelingen jongeren VIV JJ/plannen LSV.
 - Deelnemers: Jaap van der Spek, jongens uit RJJJ, locatie De Hartelborgt, JJI Juvaïd, en YIP Youthlab.

Verdiepend thema:

Brainstorm technologie en innovatie:

- Deelnemers: Jan Otto Gaus, Diederik Leusink, Sophia Schwarz, Bart van Els, Renske IJsseling - Van Donselaar, Suzanne Stapper, Martine den Brinker, Theo Afman, Thessa Belt, Robert Jan Duyverman, Mark de Lange, Sander van Pijkeren, Dennis Passway, Ronald van Schaik, Liang de Beer en Inge Eijkenboom.

Bijlage 3 Infographic advies LSV

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Landelijke Specialistische Voorziening

In november 2015 is het eindrapport VIV JJ (Verkenning invulling vrijheidsbeneming justitiële jeugd) aan de Tweede Kamer verzonden. In dit rapport worden de contouren geschetst voor een mogelijke stelselherziening van de invulling van de vrijheidsbeneming van jeugdigen. De uitkomsten van VIV JJ zijn gebundeld in drie bouwstenen. Een van de bouwstenen betreft de Landelijke Specialistische Voorziening (LSV). Deze voorziening is bedoeld voor jeugdigen met een specifiek profiel specialistische zorg en/of die een hogere mate van (fysieke) beveiliging nodig hebben.

Een werkgroep die werd geleid door DJI heeft zich vanaf oktober 2016 t/m juni 2017 gebogen over de mogelijke inrichting van een LSV. Circa 60 professionals uit allerlei organisaties hebben hierin meegedacht. Dit heeft geleid tot een advies eindrapport in juni 2017. In deze infographic wordt de visie van de LSV globaal geschetst vanuit het perspectief van deze werkgroep. Besluiten over de daadwerkelijke uitvoering van de ideeën die zijn beschreven door de werkgroep zal nog moeten plaatsvinden in 2018.

Te verwachten doelgroep

Langverblijf

Kortverblijf (<3 maanden)

LSV

Minimaal 2 LSV's

Doelgroep

Jeugdigen komen op de drie huidige titels binnen in een LSV:

- Voorlopige hechtenis
- Jeugddetentie
- PIJ-maatregel

Screening en Diagnostiek

Iedere jeugdige komt binnen op een hoog beveiligde basisafdeling. Op deze basisafdeling vindt screening, informatieverzameling en diagnostiek plaats ten behoeve van de strafzaak én voor het inhoudelijk trajectplan. Op basis daarvan wordt bepaald naar welke plek de jeugdige doorstroomt intern of extern.

Specialisaties

Specialisaties zijn nodig omdat sommige jeugdigen specialistische begeleiding nodig hebben en beter behandeld kunnen worden op een specifiek op de problematiek gerichte afdeling. Mogelijke voorbeelden van specialistische afdelingen in een LSV zijn Licht Verstandelijk Beperkten, Crisisopvang, Psychiatrie en ernstige gedragsproblematiek.

Belangrijkste vernieuwingen

- intern gedifferentieerd vrijhedenbeleid;
- inzet van technologie ter ondersteuning van begeleiding, zelfredzaamheid, ketensamenwerking en netwerkbetrokkenheid;
- coaches in plaats van medewerkers;
- uitgangspunt is een op maat gemaakt programma-aanbod

